

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 5703 від 24.06.2021
Кабінет Міністрів України

ВИСНОВОК

на проект Закону України

«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за самовільне проникнення на військові об'єкти»

Як зазначено в п. 1 пояснювальної записки до проекту, його метою є «встановлення адміністративної відповідальності за самовільне проникнення на військові об'єкти».

Для досягнення вказаної мети у законопроекті пропонується доповнити Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) новою ст. 186-9 «Самовільне проникнення на військові об'єкти», поклавши повноваження щодо розгляду таких категорій справ на районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди (суддів) (зміни до ст. 221 КУпАП). При цьому, виходячи зі змісту законопроекту у зв'язку із приписами чинного наразі абз. 2 п. 1 ч. 1 ст. 255 КУпАП, обов'язок щодо складання протоколів у справах про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 186-9 КУпАП, покладається на уповноважених на те посадових осіб органів Національної поліції.

Законопроект на момент підготовки висновку не включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік, затвердженого постановою Верховної Ради України від 02.02.2021 № 1165-IX.

Головне управління, розглянувши законопроект, вважає за необхідне висловити наступні зауваження до його змісту.

1. Необхідність встановлення адміністративної відповідальності за самовільне проникнення на військові об'єкти у пояснювальній записці до проекту обґрунтовується постійною загрозою диверсійних проявів на важливих військових об'єктах з метою підриву обороноздатності нашої держави, від якої насамперед і залежить її суверенітет та цілісність. При цьому, вказується, що «за останній період значно зросла кількість випадків проникнення на військові об'єкти сторонніх осіб, у тому числі з метою вчинення диверсій. Відповідальність за вчинення диверсій передбачена Кримінальним кодексом України і карається позбавленням волі на строк до 15 років.

Натомість адміністративної відповідальності за самовільне проникнення на військові об'єкти, що може бути передумовою вчинення диверсії, не передбачено» (п. 2 пояснювальної записки).

У зв'язку з цим необхідно зазначити, що здебільшого самовільне проникнення на військові об'єкти здійснюється з певною метою – вчинення крадіжки, диверсії, шпигунства тощо. Згідно зі ст. 113 Кримінального кодексу України (далі – КК) диверсія – це вчинення *з метою ослаблення держави вибухів, підпалів або інших дій*, спрямованих на масове знищення людей, заподіяння тілесних ушкоджень чи іншої шкоди їхньому здоров'ю, *на зруйнування або пошкодження об'єктів, які мають важливе народногосподарське чи оборонне значення*, а також вчинення з тією самою метою дій, спрямованих на радіоактивне забруднення, масове отруєння, поширення епідемій, епізоотій чи епіфітотій. Диверсія є закінченою з моменту вчинення вибуху, затоплення, обвалу чи інших дій відповідної спрямованості, незалежно від того, чи фактично настали ті або інші наслідки (наприклад, у результаті вибуху у зв'язку зі слабкою міцністю заряду може взагалі не статися будь-яких помітних наслідків, через дощ може не загорітися підпалене сховище або отрута чи патогени виявляться неефективними)¹.

Якщо особу затримано при спробі проникнення на військовий об'єкт і вчинення запланованого кримінального правопорушення не було доведено до кінця, особа може бути притягнена до кримінальної відповідальності за *готування або замах на вчинення відповідного кримінального правопорушення* (наприклад, готування до диверсії, замах на крадіжку).

З огляду на це у разі запровадження адміністративної відповідальності за самовільне проникнення на військові об'єкти фактично створиться невинуватена конкуренція ст. 186-9 КУпАП та низки норм Особливої частини КК (ст. 113 «Диверсія», ст. 114 «Шпигунство», ст. 194 «Умисне знищення або пошкодження майна», ст. 185 «Крадіжка» та ін.), що навряд чи можна визнати доцільним законодавчим кроком.

До того ж, прийняття законопроекту у пропонованій редакції створить реальні можливості для осіб, які самовільно проникли на військовий об'єкт з метою вчинення відповідного кримінального правопорушення, уникнути кримінальної відповідальності. Зокрема, якщо на підставі рішення суду, яке набрало законної сили, особа буде визнана винною у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 186-9 КУпАП, то одночасно вона не може бути притягнена за ті ж самі дії (які підпадають під ознаки, наприклад, готування до диверсії (ч. 1 ст. 14 та ст. 113 КК)) до кримінальної відповідальності. Адже згідно з ч. 2 ст. 9 КУпАП «адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені цим Кодексом, настає, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до закону кримінальної відповідальності». Отже, застосування щодо особи заходів адміністративної відповідальності фактично означатиме визнання того, що в її діях немає ознак кримінально караного діяння.

¹ Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. – 6-те вид., переробл. та доповн. / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – К.: Юридична думка, 2009. – С. 263.

2. У законопроекті пропонується встановити за самовільне проникнення на військові об'єкти адміністративне стягнення у виді накладення штрафу *від 500 до 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян* з конфіскацією знаряддя здійснення правопорушення або без такої; за діяння, передбачене ч. 1 нової ст. 186-9 КУпАП, вчинене особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за таке саме порушення, – накладення штрафу *від 1000 до 2000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян* з конфіскацією знаряддя здійснення правопорушення або без такої; за діяння, передбачене ч. ч. 1 або 2 нової ст. 186-9 КУпАП, вчинене в умовах особливого періоду, – накладення штрафу *від 1000 до 3000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян* з конфіскацією знаряддя здійснення правопорушення або без такої.

На нашу думку, запропоновані проектом розміри адміністративного стягнення за порушення, передбачені новою ст. 186-9 КУпАП, не відповідають принципу співмірності адміністративного стягнення рівню його суспільної шкідливості. Наприклад, за самоуправство передбачається накладення адміністративного стягнення у виді попередження або накладення штрафу на громадян від 3 до 5 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і попередження або накладення штрафу на посадових осіб – від 4 до 7 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (ст. 186 КУпАП); за порушення правил адміністративного нагляду – накладення штрафу від трьох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (ст. 187 КУпАП); за необережне знищення або пошкодження зброї, бойових припасів, засобів пересування, військової і спеціальної техніки чи іншого військового майна – накладення штрафу від 70 до 145 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арешт з утриманням на гауптвахті на строк до семи діб (ч. 1 ст. 172-12 КУпАП).

Звертаємо також увагу, що згідно з ч. 2 ст. 12 КК кримінальним проступком є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше 3000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі.

Таким чином, створюється дещо парадоксальна з точки логіки ситуація, коли санкції за адміністративні правопорушення є значно суворішими за санкції деяких кримінальних правопорушень.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: В. Попович, Т. Ткач

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІВНА
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B4200C444CE01
Дійсний до: 12.11.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/03-2021/343180 від 05.11.2021

699934